

ศิลปะ สร้างสุข

ศิลปะสร้างสุข วัฒนธรรมสานสายใย ภูมิปัญญาไทยยั่งยืน

ฉบับที่ 16 เดือนกันยายน - ตุลาคม 2557

www.artculture4health.com

"เกดธำพูน"

กำลังสำคัญของพื้นที่สร้างสรรค์
"พิพิธภัณฑ์ลำพูน" สู่ความยั่งยืนของชุมชน

"บางลำพู" พื้นที่สร้างสรรค์
เมื่อ 3 ตี 0 นิดเดียว **7**

"ป่าบกินพืช ลึกของ"
เกสรเล็กา ขอมเด็กขางลำพูน **14**

"เด็กอาสาเรียนรู้
เพื่อพัฒนาบางลำพู"
20

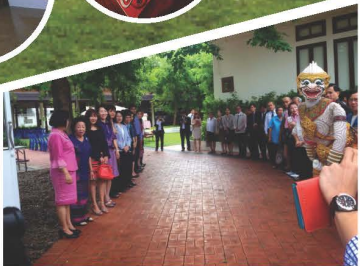
"หุ่น (นิ้วมือ) เด่นเรื่อ"
17

บางลำพู...
เล่นหนีไม้มีวันหยุด
8

บันทึกประวัติศาสตร์
ผู้ใหญ่ล่า ผู้เยาว์จดและจำ
21

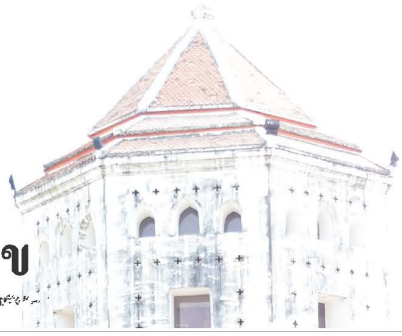
บุคลากรแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส.

เปิดบ้าน “ศิลปสร้างสุข”

เมือง 3 ดี วิถีสุข

เราทุกคนล้วนปรารถนาที่จะได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและยั่งยืน ในเมืองที่ผู้คนมีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง มีเศรษฐกิจพอเพียง มีสิ่งแวดล้อมดี ไม่มีอุบัติเหตุ มีจิตใจที่เป็นสุขผ่อนคลาย ไม่เครียด คล่องแคล่ว มีความเมตตากรุณาต่อกัน และมีสติ ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้ดีในครอบครัว ในชุมชน ในที่ทำงานหรือในสังคมที่มีสันติภาพ และมีความสุขเกิดจากปัญญา มีการลด ละ ความเห็นแก่ตัว มีจิตใจดี และเข้าถึงหลักความจริง มีพร้อมด้วยกาย จิต สังคม และปัญญา ถือเป็นเมืองสุขภาวะดี 4 ด้าน

ในเมืองสุขภาวะดี 4 ด้านนั้นเด็กๆ และเยาวชนที่เกิดในเมืองนี้จะเติบโตภายใต้สภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความรัก และการดูแลเอาใจใส่ ได้เรียนรู้ท่ามกลางบรรยากาศแห่งความสุข ได้รับการดูแลสวัสดิภาพ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และส่งเสริมปัญญาด้วยความรัก ความสันติ เด็กๆ จะพัฒนาและเติบโตอย่างสดใส เพื่อแผ่ความรัก ความสุขไปสู่บุคคลรอบตัวและคนในสังคมได้ แต่กว่าจะเป็นอย่างที่ทำได้นั้นเราต้องเริ่มพัฒนาด้วยการสร้างเมือง 3 ดี วิถีสุข สี่ดี พื้นที่ดี และภูมิดี(คุ้มกันดี)ก่อน

ซึ่งจุลสาร “ศิลปสร้างสุข” ฉบับนี้จึงได้นำสาระ และเรื่องราวที่น่าสนใจเกี่ยวกับเมือง 3 ดี วิถีสุข สี่ดี พื้นที่ดี ภูมิ มาฝาก โดยเป็นที่น่ายินดีที่จากการทำงานและสนับสนุนเด็กและเยาวชนให้มาทำงานขับเคลื่อนงานที่เป็นอัตลักษณ์ชุมชน ของดีที่มีอยู่ในชุมชนให้คงอยู่ ด้วยการสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นในชุมชน และนำไปสู่การสืบทอด ถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นหลัง สร้างความภาคภูมิใจให้เกิดขึ้น นั่นคือพื้นที่ “ชุมชนบางลำพู” นั่นเอง ซึ่งเห็นได้จากการทำงานมากกว่า 13 ปีของชมรมเกสรลำพู เยาวชนตัวเล็กๆ ที่เข้าไปมีบทบาทในการทำงานเพื่อชุมชนใน

ทุกๆ ด้าน ทุกๆ งาน ถือเป็นช่วงเวลาที่มีความสุขอย่างยิ่ง เพราะในตลอดระยะเวลาอันยาวนานนี้ ได้ทำให้ชุมชนได้มีพื้นที่สร้างสรรค์ พื้นที่ส่วนกลางเพื่อคนในชุมชนมาทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันได้แล้วอย่างถาวรอย่าง “พิพิธภัณฑ์ลำพู” ขึ้น แต่จะเป็นอย่างไรติดตามได้ในฉบับครั้งรับ

นอกเหนือจากพื้นที่ “บางลำพู” แล้วยังมีพื้นที่ที่น่าสนใจและโดดเด่นอีกหลากหลายพื้นที่ ซึ่งชุมชนเหล่านั้นนอกจากจะเป็นชุมชนที่มีอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ รากเหง้า และศิลปวัฒนธรรมชุมชนที่น่าสนใจแล้ว การทำงานของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ยังโดดเด่นอยู่ทั่วประเทศที่แผนงานฯ ได้หนุนเสริมในรูปแบบต่างๆ ดึงเอา คน 3 วัย มาเจอกัน มาทำงานและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อนำรายละเอียดทั้งหมดมาพัฒนา ออกแบบกิจกรรมร่วมกัน นำไปสู่การเกิดเป็นเมือง 3 ดี วิถีสุข ที่เป็นชุมชนเข้มแข็ง และอยู่ได้ด้วยคนในชุมชนเอง แต่จะเป็นที่ใดอย่างไร บ้างนั้นสามารถติดตามได้ที่ www.artculture4health.com และในจุลสาร “ศิลปสร้างสุข” ในฉบับต่อไป ครับ

นายคณัย หวังบุญชัย

ผู้จัดการแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส.

Content

เปิดบ้านศิลปนิพนธ์สร้างสรรค์	2
เรื่องเด่นประจำฉบับ	
"บางลำพู" พื้นที่สร้างสรรค์ เมือง 3 ดี วิถีสุข	4
รายงานพิเศษ	
บางลำพู... เสน่ห์ที่ไม่ควรมองข้าม	8
เก็บจุฬามาเล่า	
"ป่านทิพย์ สิกขะโทย" เกษรเล็ก ๆ ของเด็กบางลำพู	14
เกาะคิดเครือข่าย	
"หุ่น (นิ้วมือ) เล่าเรื่อง"	17
เทศกาลศิลปสร้างสรรค์	
"เด็กชาตาศาเขียนรู้ เพื่อพัฒนาบางลำพู"	20
บันทึกประวัติศาสตร์ ผู้ใหญ่เล่า ผู้เยาว์จดและจำ	21
เก็บตกมาฝาก	23

แผนงานศิลปนิพนธ์สร้างสรรค์สร้างเสริมคุณภาพ วิถีชีวิต (V2Life)

มุ่งสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสร้างเสริมคุณภาพทั้งในระดับปัจเจก ระดับชุมชน ระดับสังคม โดยให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของศิลปนิพนธ์รวม ทั้งสิ่งที่จะช่วยสร้าง ความดี ความงาม และความสุข โดยสนับสนุนภาคประชาสังคมเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Change Agents) ได้แก่ ศิลปิน นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เพื่อเป็นตัวหนุนในการเปลี่ยนแปลงให้เป็นพลวัตที่สามารถประสมกับกระบวนการเปลี่ยนแปลง (Change Issue) สร้างสรรค์งานศิลปะอย่างมีส่วนร่วมโดยให้เด็กเมือง กระบวนการศิลปนิพนธ์รวมเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Art & Culture Process of Change) ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์

สถานการณ์และกลุ่มเป้าหมาย เป็นกระบวนการทางสังคมที่ก่อให้เกิดศิลปนิพนธ์สร้างสรรค์ พื้นที่สร้างสรรค์ ชุมชน-สังคมเข้มแข็ง ที่มุ่งหวังการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ค่านิยม พิธีกรรม และพฤติกรรมสู่ภาวะ ดีเด่น-ปัญญา สร้างระบบกลไกของภาคประชาสังคม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของภาคีผู้ภาวะ ดีเด่นสู่ภาวะ นำไปสู่การมีส่วนร่วมกลไกความเข้มแข็ง ผลิตความสามัคคี ในการจัดการชุมชนรกรากภาพของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับเรื่องของการปฏิรูปภาวะและสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน"

“บางลำพู” พื้นที่สร้างสรรค์ เมือง 3 ดี วิถีสุข

เมืองก่อสร้างสรรค์ : ก่อรูปขึ้นมาจากความจริงที่ว่า ในโลกของเด็กที่มีสื่อไม่เหมาะสมอยู่จริง มีอยู่มากมาย และเด็กจำนวนหนึ่งก็ใช้เวลาถึง 1 ใน 3 ของชีวิตอยู่ในโลกใบนั้น ซึ่งอาจจะมีสื่อคืออยู่ข้าง แต่ก็คงไม่คิดถ้าจะบอกว่า ส่วนใหญ่เป็นสื่อที่มอมเมาแทบทั้งสิ้น การสร้างโลกใหม่ให้เด็กด้วยหลักการ 3 ดี คือ พื้นที่ ดี สื่อดี และภูมิดี บนความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียน องค์กรสื่อ องค์กรชุมชน ท้องที่และท้องถิ่นนั่นเอง

พื้นที่ดี

เป็นพื้นที่ที่ทุกคนร่วมกันออกแบบและใช้ประโยชน์ร่วมกัน เป็นพื้นที่ที่บุคคล ครอบครัว และชุมชนได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สานสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เสริมพลังซึ่งกันและกัน โดยอาจจะเป็นได้ทั้งพื้นที่สร้างสรรค์ทางกายภาพและพื้นที่สร้างสรรค์ทางความคิด

สื่อดี

เป็นสื่อที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์สำหรับทุกคน ทั้งนี้จะต้องมีการจัดการระบบการสื่อสารและสื่อทุกประเภท ทั้งสื่อหลัก สื่อท้องถิ่น สื่อพื้นบ้าน และสื่อใหม่ ให้เอื้อต่อการพัฒนาคนและชุมชน

ภูมิดี

เป็น “ภูมิปัญญา” ในการฉลาดรู้เรื่องสื่อ เท่าทันตนเอง เท่าทันสื่อ และเท่าทันสังคม มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณอันจะเป็นภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง ครอบครัว และชุมชน ในการป้องกันภัยรอบด้านและสามารถจัดการกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม รวมไปถึงการใช้ภูมิปัญญาของทุกฝ่ายในชุมชนในการมีส่วนร่วมปกป้องดูแลและสร้างชุมชนร่วมกัน

เมือง 3 ดี วิถีสุข จึงเป็นเมืองต้นแบบ เป็นปัจจัยแวดล้อมสำคัญที่ทำให้คนในสังคมมีสัมพันธภาพและสุขภาพที่ดีทั้งด้าน กาย ใจ ปัญญา สังคมและส่งเสริมให้คนในชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน ...การพัฒนาเมือง 3 ดี เป็นการจัดการพื้นที่ให้เป็นเมืองต้นแบบหรือเมืองสุขภาพ ไม่จำเป็นต้องมีพื้นที่ขนาดกว้างขวางหรือใช้ทุนจำนวนมากในการสร้างสรรค์ แต่ควรมองประชาชนเป็นที่ตั้งมากกว่าเทคโนโลยี หรือเงินลงทุน และที่สำคัญสามารถให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำและออกแบบพื้นที่ตามความคิดของคนในท้องถิ่นเมื่อมีพื้นที่ทำกิจกรรมสร้างสรรค์แล้วภูมิดีก็จะเกิดขึ้นและการผลิตสื่อที่ดีก็จะตามมาเอง... เจกเช่นเดียวกัน

“ชุมชนบางลำพู” ...ที่วันนี้สามารถบอกได้อย่างเต็มปากเต็มคำแล้วว่า พื้นที่นี้เป็นพื้นที่ดี พื้นที่สร้างสรรค์ เป็นพื้นที่ที่คนในชุมชนมาทำกิจกรรมและขับเคลื่อนงานชุมชนร่วมกันได้อย่างถาวร

...บางพื้นที่ที่เคยเป็นของรัฐภาค

...บางพื้นที่ที่เคยจะโดนทุบทิ้ง

...บางพื้นที่ที่เคยถูกปล่อยทิ้งให้ร้างมายาวนาน กว่า 13 ปี...

กว่าจะได้มาซึ่ง “พิพิธบางลำพู”

พื้นที่สร้างสรรค์ของชุมชน

...กว่า 13 ปี กับการทำงาน

เด็กกลุ่มหนึ่งเติบโตมาท่ามกลางสังคมแวดล้อมที่เป็นแหล่ง “อโคจร” “ลุ่มเสี่ยง” แต่พวกเขา ก็ก้าวข้าม “หลุมดำ” แห่งความเลื่อมั่นมาได้ อย่างสวยงาม ... ในชุมชนที่หลายคนมองว่า “เสี่ยง” เพราะอยู่ใกล้กับแหล่งบันเทิงยามราตรีอย่าง “ถนนข้าวสาร” เขาชวนเด็ก ๆ กลุ่มหนึ่งย่านบางลำพู รวมตัวกันสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเองและชุมชน จนวันนี้กลายเป็นวัคซีนชั้นดีที่ใช้รักษาได้ทุกโรค “เกษตรลำพู” เป็นชื่อชมรมของกลุ่มเยาวชนที่เอ่ยถึง พวกเขาเริ่มก่อตั้งชมรมจากการทำวิจัยประวัติศาสตร์ชุมชน จากนั้นค่อยๆ ขยายมาทำกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมประเพณี มีการจัดกิจกรรมทุกวันสำคัญ เช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ วันปีใหม่ วันพ่อ วันแม่ ฯลฯ พร้อมกับเกาะติดสถานการณ์ต่างๆ ภายในชุมชน ทั้งยังเสริมสร้างเยาวชนให้หลุดพ้นจากสิ่งชั่วร้ายอบข้าง ที่สำคัญยังเป็นพลังสำคัญในการร่วมต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่ง “พิพิธบางลำพู” มาเพื่อมาเป็นพื้นที่ถาวรในการใช้ประโยชน์ร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อชุมชนและสังคม

เกี่ยวกับเรื่องนี้ นางอรศรี ศิลป์ ประธานประชาคมบางลำพู บอกว่า พื้นที่ พิพิธบางลำพู เดิมเป็นพื้นที่ของเขตพระนิเวศสถานของสมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท (กรมพระราชวังบวร) เมื่อครั้งสร้างพระนครใหม่ สมัยรัชกาลที่ 1 พ.ศ.2369 ต่อมาพระราชทานที่ดินตอนในของกำแพงพระนครให้สร้างวังสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมหลวงจักรเจษฎา พระอนุชาพระองค์เล็ก แต่หลังจากพระองค์สิ้นพระชนม์ไม่มีใครประทับอยู่ต่อ ทั้งอาคารและที่ดินจึงอยู่ในความดูแลของกรมธนารักษ์ ... ต่อมากระทรวงศึกษาธิการเข้าที่ดิน สร้างเป็นโรงพิมพ์คุรุสภาและโรงพิมพ์วัดสังเวช แต่เมื่อหมดสัญญา อาคารดังกล่าวถูกทิ้งร้าง กรมธนารักษ์จึงมีโครงการรื้อในปี พ.ศ.2538 แต่ชาวชุมชนบางลำพูเห็นว่าน่าจะอนุรักษ์พื้นที่แห่งนี้ไว้ กระทั่งนำไปสู่การผลักดันจนมีการขึ้นทะเบียนอาคาร โรงพิมพ์คุรุสภาเก่าเป็นโบราณสถาน โดยกรมศิลปากรในปี พ.ศ.2544

“พิพิธบางลำพู” จึงเกิดขึ้นจากความร่วมมือของชุมชนและราชการ ปรับปรุงพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ให้กลายเป็นสถานที่เรียนรู้อดีตของชุมชนบางลำพู โดยมีทีมงานสำคัญในการขับเคลื่อนงานที่เข้มแข็งอย่าง “เยาวชนชมรมเกษตรลำพู” กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ทำงานเพื่อชุมชนมากกว่า 13 ปี ... ตั้งแต่เป็นเด็กที่ตัวเล็กๆ ไม่มีสิทธิไม่มีเสียง ... มาวันนี้เสียงของพวกเขาสร้างชุมชนให้เข้มแข็งแล้ว...

ใช้นางสาวปานทิพย์ ลิกะไชย รองประธานชมรมเกสรลำพูน บอกว่า ก่อนหน้าที่จะมีพิพิธภัณฑ์ทางชมรมและชุมชน ไม่มีพื้นที่ส่วนกลางในการประชุมและทำงานเป็นหลักแหล่งเลย บ้านใครว่าง ได้ถูบ้านไหนลองก็จะใช้พื้นที่ส่วนนั้นรวมตัวกัน เวลาจัดงานหรือจัดกิจกรรมก็ใช้พื้นที่ของสวนสันติชัยปราการบ้าง มัสยิดบ้าง หรือมีที่ไหนเหมาะสมก็จะขอมาจัด พอมีพิพิธภัณฑ์เกิดขึ้นจากการต่อสู้เรียกร้องมาอย่างยาวนานถึง 13 ปี ถือเป็นทั้งความภาคภูมิใจและเป็นเสมือนแหล่งรวมตัวที่สำคัญที่เป็นหลักแหล่งให้ชุมชนได้ ซึ่งไม่เพียงแต่ชุมชนบางลำพูเท่านั้น แต่ทั้ง 7 ชุมชนรอบๆ เกษะรัตนโกสินทร์ อาทิ 1.ชุมชนวัดสังเวชวิศยาราม 2.ชุมชนตรอกเชียงไต้ 3.ชุมชนมัสยิดจักรพงษ์ 4.ชุมชนวัดสามพระยา 5.ชุมชนวัดใหม่อมตรส 6.ชุมชนบ้านพานถม และ 7.ชุมชนบวรรังษี สามารถมาใช้ประโยชน์และจัดกิจกรรมร่วมกันได้ ซึ่งนี่ถือเป็นครั้งแรกและเป็นครั้งแรกประวัติศาสตร์ที่ทำให้ภาครัฐบาล ภาคเอกชน และชุมชน ไกลชิดกันมากขึ้นด้วย... ซึ่งแน่นอนเร็วๆ จะมีกิจกรรมดีๆ กิจกรรมเพื่อสังคมทั้งการสนับสนุนจากแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส. และหน่วยงานอื่นๆ เกิดขึ้นในพื้นที่นี้อีกมากมายแน่นอน...

ผู้อำนวยการแผนงานสื่อศิลป

วัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส. บอกว่า จากการทำงาน และการสนับสนุนกิจกรรมในพื้นที่บางลำพูที่ผ่านมา พบว่า เยาวชนเกสรลำพูและชุมชนได้ทำงานและเพื่อรักษาศิลป วัฒนธรรมและของดีที่มีอยู่ในชุมชนได้อย่างเข้มแข็ง จนวันนี้ มีพื้นที่ส่วนกลางที่เป็นพื้นที่ดี เป็นพื้นที่สร้างสรรค์ หรือ พื้นที่สุขภาพะ เป็นแหล่งเรียนรู้ให้เด็กและเยาวชน ได้มี โอกาสมารวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากการ รับสื่ออยู่ที่บ้าน เป็นพื้นที่ให้มาฝึกทักษะชีวิต เป็นพื้นที่รวม ตัวกันทำงานอาสา ผ่านกระบวนการเรียนรู้สื่อที่เหมาะสม ที่คนในชุมชนมีส่วนร่วมอย่าง “พิพิธบางลำพู” ถือว่าเป็น เรื่องที่ดีมากที่จะทำให้ทุกคนในชุมชนมารวมตัวกันเพื่อเล่น และทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นพื้นที่ปลอดภัยเล็กๆ ทำกิจกรรม ได้ตามวัยอย่างอิสระและสร้างสรรค์ พื้นที่ทางความคิด เปิดเวทีให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออก แสดงความสามารถ มีส่วนในการตัดสินใจ จัดกระบวนการ จัดกิจกรรมของ ตนเอง สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก ส่งเสริมให้ค้น พบศักยภาพและคุณค่าของตนเอง พื้นที่ทางสื่อ สื่อนับเป็น บริบททางสังคมที่เป็นสาธารณะ ทุกคนสามารถรับและเข้า ถึงได้ สื่อสาธารณะทุกประเภทจึงควรมีหน้าที่แบ่งปันพื้นที่ ให้กับเด็กอย่างพอเพียง พื้นที่ทางสังคม เปิดโอกาสให้เด็กมี สิทธิมีส่วนร่วมในการแบ่งปัน จัดสรรทรัพยากรในสังคม มี ส่วนกำหนดทิศทางในการบริการหรือสวัสดิการสำหรับเด็ก นั้นเอง

ซึ่งในส่วนนี้แน่นอนว่า ทาง สสส. จะหนุนเสริม พื้นที่ดีๆ นี้ให้เข้มแข็งและเป็นพื้นที่ที่คนในชุมชนได้มาสร ้างสรรค์เรื่องราวดีๆ ร่วมกันเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงไป ในทิศทางที่ดีต่อไป...

เราสามารถนิยามความหมายของ “พื้นที่ดี พื้นที่สร้างสรรค์” นี้ด้วยคำว่า SPACES

พื้นที่ทางกายภาพ

พื้นที่สำหรับเล่นและทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งบ้าน โรงเรียน และชุมชน ต้องเป็นพื้นที่ปลอดภัย เด็กๆ ทำกิจกรรมได้ตามวัย อย่างอิสระและสร้างสรรค์

พื้นที่ทางสื่อ

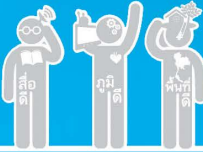
สื่อนับเป็นบริบททางสังคมที่เป็นสาธารณะ ทุกคนสามารถรับและเข้าถึงได้ สื่อสาธารณะทุกประเภท จึงควรมีหน้าที่แบ่งปันพื้นที่ให้กับเด็กอย่างพอเพียง

พื้นที่ทางความคิด

เปิดเวทีให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกแสดงความสามารถ มีส่วนในการตัดสินใจ จัดกระบวนการจัดกิจกรรมของตนเอง สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก ส่งเสริมให้ค้นพบศักยภาพและคุณค่าของตนเอง

พื้นที่ทางสังคม

เปิดโอกาสให้เด็กมีสิทธิมีส่วนร่วมในการแบ่งปัน จัดสรรทรัพยากรในสังคม มีส่วนกำหนดทิศทางการบริการหรือสวัสดิการสำหรับเด็ก

Space : พื้นที่สำหรับเด็กและเยาวชน ปลอดภัย และให้บริการ

Play and Participation : การเล่นและมีส่วนร่วม

Arts and Activities : ศิลปะและกิจกรรม

Community : ชุมชนที่เกี่ยวข้อง และชุมชนที่สร้างขึ้นใหม่

Empowerment : การเรียนรู้ เสริมพลัง ทั้งในระดับของ คนทำงาน เครือข่าย เด็กๆ และคนในชุมชน

Sharing : การแบ่งปัน

ทั้งหมดนี้ถือเป็นหัวใจของการสร้างลมหายใจให้แก่สภาพแวดล้อมแวดล้อมรอบตัวให้ดีและมีความสุข ซึ่งนั่นก็จำเป็นอย่างยั้งที่ที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกๆ คนในชุมชน และในสังคม แล้วเมื่อสังคมใด ชุมชนใดทำได้ เมื่อนั้น ชุมชนนั้นก็จะสามารถทำให้เกิดขึ้นเป็นเมือง 3 ดี วิถีสุข สื่อดี พื้นที่ดี และภูมิดี และในที่สุดก็จะก่อร่างสร้างสังคมให้ก้าวเดินไปสู่เมืองสุขภาวะดีทั้ง 4 ด้านคือ กาย จิต สังคม และปัญญา ได้

วันนี้ “ชุมชนบางลำพู” ทำได้แล้ว ชุมชนอื่นๆ ก็ทำได้ไม่ยากเพียงแต่ทุกๆ รวมพลังและช่วยกัน เพราะ

จุดเริ่มต้น ของสังคมที่ดี ที่มีขนาดเล็กแต่สำคัญที่สุด นั่นคือ “เด็ก และเยาวชน”

จุดสานต่อ ของคุณภาพชีวิต เพื่อให้เด็กได้พัฒนาสังคมให้ดี นั่นคือ “ครอบครัว”

จุดเชื่อมโยง ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้เด็กและเยาวชนให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น นั่นคือ “โรงเรียน”

จุดกึ่งกลาง ที่ทุกสิ่งทุกอย่าง สามารถมีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชน นั่นคือ “ชุมชน”

จุดศูนย์รวม ที่เด็ก ครอบครัว โรงเรียน สังคม และชุมชนมาอยู่รวมในที่เดียวกัน นั่นคือ “เมือง” นั่นเอง

“เพียงแต่จุดเล็กๆ สามารถเปลี่ยนแผลงโลกได้...และเราก็จะสามารถสร้างเมืองแห่งความสุขได้ไม่ยาก เพียงแต่เราเริ่มผู้ริเริ่ม...”

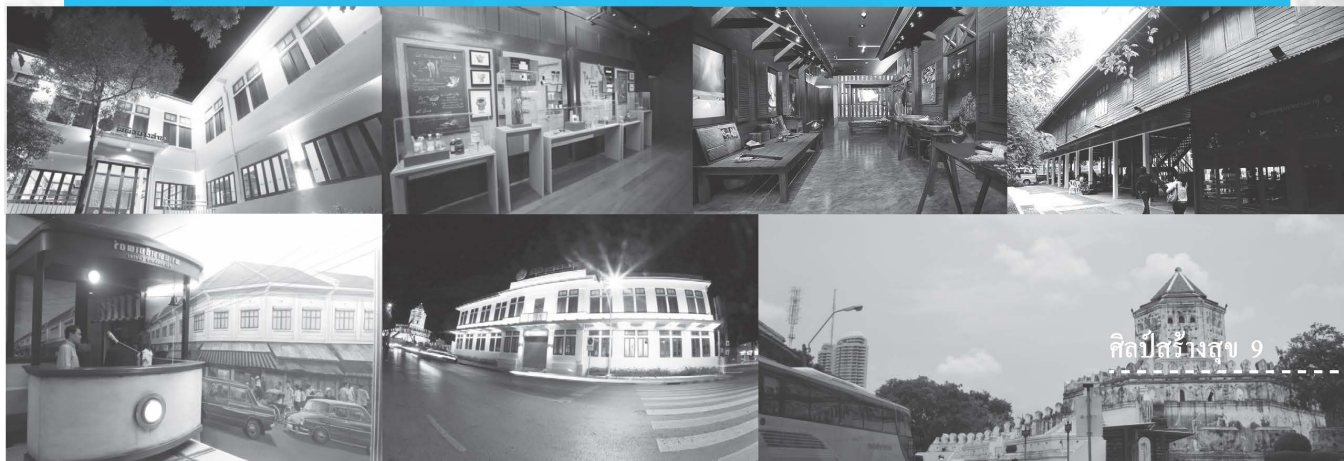
บางลำพู... เสน่ห์นี้ไม่มีวันหมด

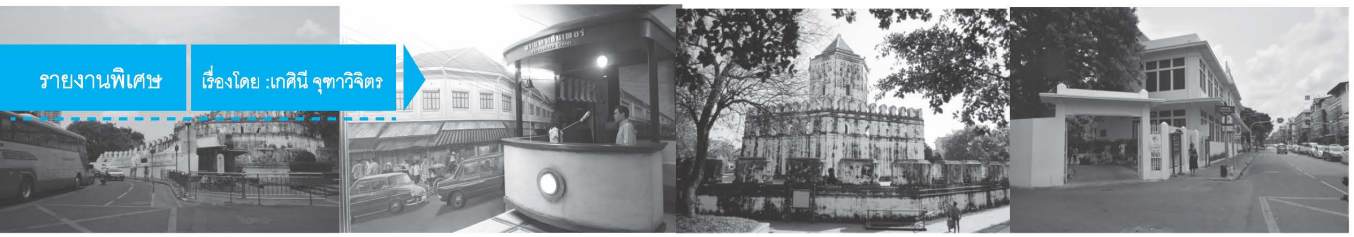
"บางลำพู" เป็นชุมชนเก่าแก่และเป็นย่านการค้าที่สำคัญของ “พระนคร” ตั้งแต่สมัยที่เมืองหลวงยังแยกเป็นสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ตราบจนถึงทุกวันนี้บางลำพูก็ยังเป็นเขตเศรษฐกิจที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร

บางลำพูประกอบด้วยกลุ่มชนคนหลากหลายชาติพันธุ์ ทั้งมอญ จีน แขก ลาวและไทย อาศัยอยู่บริเวณเลียบริมแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่วัดชนะสงครามไปจนถึงวัดสังเวชวิศยาราม จรดวัดสามพระยา (ใกล้สี่แยกบางขุนพรหม) บริเวณที่เก่าแก่ที่สุดในถิ่นนี้ ได้แก่ ชุมชนรอบวัดชนะสงคราม รองลงมา เป็นชุมชนรอบวัดสังเวชฯ ส่วนชุมชนที่มาตั้งรกรากใหม่ที่สุดคือ ชุมชนบริเวณรอบวัดสามพระยา

เมื่อครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา บริเวณแห่งนี้เป็นที่ตั้งของบ้านสวนขนาดเล็ก มีบ้านเรือนอยู่ห่างกันพอประมาณ มีต้นลำพูขึ้นอยู่หนาแน่นเนื่องจากเป็นที่ราบลุ่มต่ำและมีน้ำท่วมขังตลอดทั้งปี

ครั้นล่วงเข้าสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น บางลำพูได้กลายเป็นศูนย์กลางของความเจริญขึ้นมาโดยลำดับ บริเวณตั้งแต่วัดชนะสงครามถึงกำแพงพระนครด้านคลองบางลำพู เป็นที่อยู่อาศัยของข้าราชการและขุนนางฝ่ายวังหน้า ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 3 ได้มีการกวาดต้อนผู้คนจากการศึกสงคราม มาอยู่ร่วมกันจนกลายเป็นชุมชนขนาดใหญ่ มีตลาดอยู่กลางย่าน เรียกว่า “ตลาดยอด” หรือ “ตลาดบางลำพู” มีการสร้างวัดรังสีสุทธาวาสและวัดบวรนิเวศ (ภายหลังได้รวมกันเป็นวัดเดียว) ครั้นถึงสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการตัดถนนหลายสายพาดผ่าน เช่น ถนนพระสุเมรุและถนนพระอาทิตย์ ทำให้บางลำพูเป็นแหล่งการค้าและความบันเทิงแห่งยุค เป็นที่ทราบกันดีว่าบริเวณเชิงสะพานนรรัตน์ คือตลาดผลไม้ ชาวบ้านเรียกกันว่า “ตลาดทุเรียน” เพราะเมื่อถึงฤดูกาลของทุเรียน ก็จะมีทุเรียนจากสวนนนทบุรีมาวางขาย ทั้งมีความบันเทิงครบครันด้วยวิกิลีก โต๊ะปิงปองและโรงหนัง

ครบจนถึงปัจจุบัน ... บางลำพู ไม่มีทั้งน้ำท่วมขัง

และไม่มีทั้งคันลำพูที่ขึ้นอวกโบริให้ร่มเงาอยู่อย่างหนาแน่นอีกต่อไป ลำพูยุคสุดท้ายเหลือเพียงไม่กี่ต้นใกล้กับสวนสันติชัยปราการ มีให้เห็นก็แค่เป็นเพียง “สัญลักษณ์” ของพื้นที่ และเป็น “ตำนาน” ไว้เล่าขานสู่คนรุ่นหลัง

ครบจนถึงปัจจุบัน ... บางลำพู มีสินค้าข้าวของ

เครื่องใช้นานาประเภทไว้บริการ ทั้งของสด ของแห้ง ขนมไทย ผลไม้ ดอกไม้ รูปเทียน เครื่องหอม ด้วยโอโหฬารขันเงินตอกกลาย ทองรูปพรรณ เครื่องหนัง เสื้อผ้าอาภรณ์ อาหารไทย จีน มุสลิม ส่วน “ตลาดนรรัตน์” ก็ได้กลายเป็นร้านค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูป ชุดนักเรียน นาฬิกา และอื่น ๆ รวมทั้งห้างสรรพสินค้าที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ

ครบจนถึงปัจจุบัน ... บางลำพู มีสวนสาธารณะ

ริมแม่น้ำเจ้าพระยา เชื่อมอย่างดีพร้อมทางเดิน ซึ่งหน่วยงานภาครัฐร่วมกับประชาคมได้จัดทำขึ้นเพื่อถวายเป็นพระเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในช่วงวาระมหามงคลครบรอบ 72 พรรษา พระองค์ได้พระราชทานชื่อสวนสาธารณะแห่งใหม่นี้ว่า “สวนสันติชัยปราการ” พื้นที่ริมถนนพระอาทิตย์จึงเต็มไปด้วยร้านค้า ร้านอาหาร ร้านกาแฟที่ตกแต่งใหม่อย่างผสมผสานกับศิลปะและสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของตัวอาคาร กลายเป็นแหล่งพบปะสังสรรค์ของกลุ่มนักศึกษา นักท่องเที่ยวและศิลปิน ในขณะที่สวนสันติชัยปราการเป็น “พื้นที่สาธารณะ” ที่คนทุกเพศวัยทั้งชาวบ้านร้านถิ่นและนักท่องเที่ยวใช้เป็นแหล่งพักผ่อนและทำกิจกรรมร่วมกันของครอบครัวและชุมชน

ครบจนถึงปัจจุบัน ... แม้ว่าในด้านหนึ่งบางลำพู

จะยังคงมีความหลากหลายของชาติพันธุ์และวัฒนธรรมอันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตน แต่ในอีกด้านหนึ่งพวกเขาก็ถูกล้อมหลอมด้วยประวัติศาสตร์ความเป็นมาและมีบทเรียนแห่งประสบการณ์ร่วมกันในช่วงสองศตวรรษที่ผ่านมา การส่งต่อและสืบทอดวัฒนธรรมและจิตวิญญาณรุ่นต่อรุ่นเป็นผลให้ชาวบางลำพูเกิดสำนึกรักบ้านเกิด รวมกันเป็น “ประชาคม” ที่เข้มแข็งแห่งยุคสมัย โดยมี “ชมรมเกสรลำพู” ในนามของเด็กและเยาวชนจิตอาสาเป็นหนึ่งใน “แกนนำ” ร่วมขับเคลื่อน

ชมรมเกสรลำพู ทำงานร่วมกับแผนงานสื่อศิลป

วัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ในฐานะภาคีที่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณมาเกือบสิบปีตั้งแต่ แผนงานดังกล่าวยังเป็นแผนงานทุนอุปถัมภ์เชิงรุกๆ ที่เปิดโอกาสให้กับกลุ่มบุคคลทั่วไปได้มีโอกาสสร้างสรรค์ผลงานด้านสื่อศิลปวัฒนธรรมกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชนทั้งที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบาง โดยในช่วงนั้น ชมรมเกสรลำพูได้ใช้ “ดนตรีร่วมสมัย” เป็นสื่อในการ “ปลุก” เยาวชนคนรุ่นใหม่ให้ออกมามีบทบาททางสังคม สร้างพื้นที่และตัวตนของพวกเขาให้มีความหมายมากไปกว่าการใช้ชีวิตเพียงวันหนึ่ง ๆ

ต่อมาแผนงานฯ ได้มุ่งยกระดับสู่การทำงานทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก ชมรมเกษตรลำพูนก็ได้พัฒนางานของตนเองอย่างคึกขานาน โดยขยายขอบข่ายจาก “ดนตรีร่วมสมัย” สู่ “ศิลปวัฒนธรรม” หลากหลายรูปแบบ ขยายกลุ่มเป้าหมายไปยังชุมชนใกล้เคียงอีก 4 แห่ง ได้แก่ ชุมชนวัดสามพระยา ชุมชนมัสยิดจักรพงษ์ ชุมชนบ้านพานถมและชุมชนวัดใหม่อมตรส ทั้งยังเป็นแกนนำสำคัญของประชาคมในการสร้าง “พื้นที่ทางความคิด” ร้อยเรียงประวัติศาสตร์เพื่อเป็น “แหล่งเรียนรู้” และ “แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม”

การเริ่มต้นเพียงจุดเล็กๆ จากคนตัวเล็กๆ ได้ก่อให้เกิดแรงกระเพื่อมเป็นวงกว้าง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคท้องถิ่น ธุรกิจเอกชน และภาควิชาการ ได้เข้ามาร่วมสร้างสรรค์และบูรณาการงานที่รับผิดชอบร่วมกัน

กระทั่งท้ายที่สุด กรมธนารักษ์ ได้ปรับปรุงอาคารโรงพิมพ์ที่ครูสุภา ซึ่งเป็นอาคารไม้ 1 หลังให้เป็น “พิพิธภัณฑ์ชุมชนบางลำพู”

ในความเป็นบางลำพูนี้ หากนำ “ตัวชี้วัดเมืองสี่สร้างสรรค์” มาใช้ในการประเมิน ไม่ว่าจะด้วยองค์ประกอบของกิจกรรมที่เน้นการมีกิจกรรมสร้างสรรค์ของครอบครัวและชุมชนอย่างต่อเนื่อง องค์ประกอบด้านปัจจัยแวดล้อม ที่เน้นการมีพื้นที่สร้างสรรค์และแหล่งเรียนรู้ หรือองค์ประกอบด้านผลลัพธ์ คือ การฉลาดรู้เท่าทันสื่อ (ดูตารางที่ 1 ประกอบ) ก็คงนับได้ว่าที่นี่ คือ “พื้นที่ต้นแบบ” ของ “เมือง 3 ดีวิเศษ” ที่แท้จริงอีกแห่งหนึ่ง เมืองที่มี “สื่อดี พื้นที่ดี และภูมิ (ปัญญา)ดี”

ตารางที่ 1 ภาพรวมตัวชี้วัดเมืองสี่สร้างสรรค์

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	สถาบันหลัก
กิจกรรม	1. กิจกรรมสร้างสรรค์ของครอบครัว	
	1.1 ความบ่อยครั้งของการใช้เวลาว่างและการทำกิจกรรมสร้างสรรค์	ครอบครัว
	1.2 ระยะเวลาของการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกันในแต่ละครั้ง	ครอบครัว
	1.3 ความบ่อยครั้งของการทำกิจกรรมนันทนาการนอกบ้านด้วยกัน	ครอบครัว
	2. กิจกรรมสร้างสรรค์ในโรงเรียนและในพื้นที่สาธารณะ	
	2.1 ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนในการทำกิจกรรมสร้างสรรค์	ชุมชน/ท้องถิ่น
	2.2 ความบ่อยครั้งของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ในโรงเรียนและในพื้นที่สาธารณะ	โรงเรียน/ชุมชน
	2.3 ความหลากหลายของกิจกรรมสร้างสรรค์ในโรงเรียนและในพื้นที่สาธารณะ	โรงเรียน/ชุมชน
	ปัจจัยแวดล้อม	3. พื้นที่สร้างสรรค์
3.1 การมีภูมิสถาปัตยกรรมที่สวยงาม คงความเป็นเอกลักษณ์		ชุมชน/ท้องถิ่น
3.2 การกระจายตัวของพื้นที่สร้างสรรค์		ชุมชน/ท้องถิ่น
3.3 การกระจายตัวของแหล่งเรียนรู้		ชุมชน/ท้องถิ่น
4. สื่อสร้างสรรค์		
4.1 ร้อยละของสื่อท้องถิ่นที่เป็นสื่อสร้างสรรค์		องค์กรสื่อ
4.2 ร้อยละของสื่อท้องถิ่นที่ให้เด็ก เยาวชนและครอบครัวมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิต		องค์กรสื่อ
4.3 การมีรูปแบบการถ่ายทอดประวัติศาสตร์ของเมืองและเรื่องเล่าที่หลากหลาย		โรงเรียน/ชุมชน
4.4 ลักษณะการนำใช้หลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับสื่อสร้างสรรค์		โรงเรียน/ชุมชน

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	สถาบันหลัก
กิจกรรม	5. ทรัพยากรบุคคล	
	5.1 ระดับความมุ่งมั่นของผู้นำชุมชนในการพัฒนาการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์	ชุมชน
	5.2 จำนวนกรณีปัญหา ประชาชนท้องถิ่น ศิลปินพื้นบ้านที่มีบทบาทต่อการพัฒนาการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์	ชุมชน
	6. งบประมาณและทรัพยากร	
	6.1 ร้อยละของงบประมาณของท้องถิ่นที่ใช้ในการพัฒนาการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์	ท้องถิ่น
	6.2 งบประมาณและทรัพยากรของท้องถิ่นที่สนับสนุนแผนงาน/ โครงการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ภาคประชาชน	ท้องถิ่น
	6.3 จำนวนนโยบายสาธารณะในประเด็นการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์	ชุมชน/ ท้องถิ่น
ปัจจัยแวดล้อม	7. การลดความรู้เรื่องสื่อ : การเข้าถึงสื่อและการใช้ประโยชน์	
	7.1 จำนวนชั่วโมงต่อวันที่เด็กและเยาวชนใช้ในการบริโภคสื่อ	ครอบครัว
	7.2 โอกาสการเข้าถึงนวัตกรรม/ ศูนย์เรียนรู้ หรือต้นแบบสื่อสร้างสรรค์ ของเด็กและเยาวชน	ชุมชน/ ท้องถิ่น
	8. การลดความรู้เรื่องสื่อ : การเข้าใจ	
	8.1 ระดับของความตระหนักในอิทธิพลของสื่อ ประโยชน์และการเลือกรับ เลือกใช้	โรงเรียน
	8.2 ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่บอกเล่าเรื่องราวของท้องถิ่นด้วยความภาคภูมิใจ	โรงเรียน
	9. การลดความรู้เรื่องสื่อ : การสร้างสรรค์	
	9.1 จำนวนชมรมหรือกลุ่มเด็กและเยาวชนที่รวมตัวกันทำกิจกรรมสร้างสรรค์	ชุมชน/ ท้องถิ่น
	9.2 ระดับความสำเร็จของการสื่อสารเพื่อการเปลี่ยนแปลง	ชุมชน/ ท้องถิ่น
	10. ความสุขของชุมชน	
	ระดับความพึงพอใจต่อการมีสื่อดี พื้นที่ดีและภูมิดี	ชุมชน/ ท้องถิ่น

เราอยากที่จะเห็น “พื้นที่ต้นแบบ” ดี ๆ เช่นนี้กระจายอยู่ทั่วทุกหัวระแหง เสน่ห์ของ ศิลปวัฒนธรรม เป็นเสน่ห์ที่ไม่มีวันตาย และเป็นสื่อที่ปลูกเร้าการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นได้เสมอ ตราบเท่าที่เรารู้จักใช้

“ปานทิพย์ ลิกชะไชย” เกสรเล็กๆ ของเด็กบางลำพู ตามรอย “เกสรลำพู” สานฝันเด็กน้อย สร้างพื้นที่ดีให้ชุมชน

ต้า หรือนางสาวปานทิพย์ ลิกชะไชย แกนนำคนสำคัญที่เป็นหนึ่งในผู้ร่วมก่อตั้ง “ชมรมเกสรลำพู” ชมรมที่ถือกำเนิดขึ้นมาด้วยมือเล็กๆ หลายมือ... โดยทุกๆ คนล้วนเสียสละทั้งแรงกาย แรงใจ และเวลาในวัยเด็กมาทำกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกัน ไม่เพียงแต่เฉพาะในช่วงปิดเทอมเท่านั้น หากมีเวลาว่างเมื่อไร เขียวชนและเด็กรุ่นใหม่ในชุมชนบางลำพูจะมารวมตัวกันเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคมภายใต้ชื่อ “ชมรมเยาวชนอาสาสมัครเกสรลำพู” หรือเรียกสั้นๆ ฟังคุ้นหูว่า “ชมรมเกสรลำพู” ...ด้วยหัวใจดวงเดียวกันที่ “อยากทำให้ชุมชนเล็กๆ” ซึ่งเป็น “บ้าน” บ้านที่มักลั่นไปด้วยประวัติศาสตร์ที่มีความเป็นมาอย่างยาวนาน ของดี ของเก่าแก่ที่เป็นรากเหง้าของในชุมชน ให้ยังคงเป็นของชุมชน ไม่สูญหายไปตามกาลเวลาและเทคโนโลยีที่ถาโถมเข้ามาท่ามกลางเมืองใหญ่ ด้วยการสร้างสรรค์กิจกรรมที่เด็กทำผู้ใหญ่ถ่ายทอด และชุมชนร่วมกันรักษา... มาวันนี้แม้เวลาจะผ่านไปมาถึง 13 ปีพอดีพอดี แต่พวกเขาก็ยังคงจับมือกัน แนบแน่นทำงานอาสาต่อเนื่องกันมาอย่างยาวนาน

ชมรมนี้ จัดตั้งขึ้นมาได้อย่างไร?

ต้า เล่าว่า ชมรมนี้จัดตั้งขึ้นมาด้วยแกนนำ 4 คน ได้แก่ นายยุทธนา การนา หรือพี่เหน่ง ในฐานะประธาน ชมรมเกสรลำพู, นางสาวปานทิพย์ ลิกกะไชย หรือต้า รong ประธานชมรมเกสรลำพู, นางสาววิมลสิริ เหมทานนท์ หรือพี่จุ่ม เลขฯ ชมรมเกสรลำพู และนายรัชวัชชัย พรหมมะนะ รวมทั้งเด็กๆ ที่พอจะทำงานวิชาการได้มา ทำงานร่วมกัน โดยคิดอยากทำกิจกรรมอะไรก็ทำทุกรูปแบบเพื่อพัฒนาชุมชน ไม่ว่าจะเป็งานวิจัยประวัติศาสตร์ งานศิลปะ งานดนตรี งานด้านสิ่งแวดล้อม งานในชุมชน ประเพณี วัฒนธรรม ทุกๆ อย่าง โดยงานแรกที่เริ่มทำ เป็นการทําวิจัยประวัติศาสตร์บางลำพู ที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ขอทุนจาก UNESCO มาทำกิจกรรมชื่อว่า “ผู้ใหญ่เล่า ชาวชนจดและจำ” ในชุมชน วัดสามพระยา และชุมชนมัสยิดจักรพงษ์ ด้วยการหาข้อมูล สอบถาม คุยกับผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชนเพื่อทำงานวิจัยนี้ขึ้นมา ต่อจากนั้นก็มีการช่วยขยช่วยเป็นการสร้างกิจกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้นผ่านรูปแบบกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไป อาทิ ด้าน ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ชุมชน งานบุญ งานวันแม่ วันพ่อ วันสงกรานต์ งานศาสนา งานศิลปะรูปแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนตนเองจนเกิดการทํางานเป็นเครือข่าย ทำให้เกิดผลงานต่างๆ มากมายตามมา...

“กิจกรรมในช่วงนี้ทาง “ชมรมเกสรลำพู” ได้รับการสนับสนุนจากแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งกิจกรรมที่ทำให้สังคมรู้จัก “ชมรมเกสรลำพู” ชัดเจนขึ้นนั้นก็คือ กิจกรรม “เสนอห้บางลำพู... บูรณาการศิลปวัฒนธรรมชุมชน” และในที่สุดก็เกิดเป็นผลงานที่เป็นสื่อในการเผยแพร่เรื่องราวของชุมชนผ่านการสร้างสรรค์งานด้วยความเข้าใจอย่างง่าย ๆ และเป็นเรื่องราวของชุมชนอย่างแท้จริงมาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งนั่นก็เป็นการสอนให้เยาวชนในชมรมได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชน ทำให้พวกเขาารู้สึกผูกพัน เกิดคุณค่าทางจิตใจ มีความหวงแหน รักชุมชนบางลำพูมากขึ้น ...” ต้า เล่า

"เกสรลำพู" กำลังสำคัญของพื้นที่สร้างสรรค์
"พี่พิชบางลำพู" สู่ความยั่งยืนของชุมชน

“ทุกครั้งที่ทำงานสิ่งที่ได้คือความสุข ทุกคนสนุกกับงานที่ทำ โดยประสบการณ์ในการทำงานนั้นนอกจากจะเป็นการช่วยพัฒนาเด็ก ๆ แล้วยังช่วยพัฒนาชุมชนและสังคมรอบข้างด้วย ...แต่ได้เห็นรอยยิ้ม และความสุขที่เกิดขึ้นมันทำให้เด็ก ๆ อย่างเรา มีพลังในการทำต่อ ซึ่งที่ผ่านมาทุกคนล้วนทำมันออกมาด้วยใจ เงินที่ได้รับเป็นแค่อาานิสงส์เท่านั้น ...ในทางกลับกันคำตอบแทนที่มีค่าที่สุดที่ทุกๆ คนต้องการมากกว่าสิ่งอื่นใดนั่นคือ “พื้นที่ในการแสดงความสามารถของตน” มากกว่า เมื่อมีการเปิดพื้นที่ให้พวกเขาได้สานฝันได้แสดงออกในสิ่งที่ตนเองรัก ได้แสดงความคิดเห็น ได้ออกโอเคโดยไม่ถูกปิดกั้น การทำทุกอย่างเพื่อตอบแทนชุมชน ตอบแทนสังคมที่เป็นบ้านเกิดจึงเกิดขึ้นมาจนถึงปัจจุบันนี้”

ทำงานกันมาอย่างยาวนาน อะไรคือความภาคภูมิใจที่สุด?

“จริงๆ แล้วนอกเหนือจาก “มิตรภาพของเพื่อนที่มีให้กัน” เวลาที่เราได้ทำงาน ได้รวมตัวกันเกือบทุกวัน เพื่อที่จะพบปะสังสรรค์ นั่งเล่นพูดคุย เพื่อทำกิจกรรมในช่วงเวลาว่างที่เป็นประโยชน์ทำให้น้องเหล่านี้ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด สิ่งที่ไม่ดี ไม่กินเหล้า ไม่มั่วสุม เอาเวลาว่างไปสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ จากจุดเริ่มต้นเล็กๆ ของเด็กเยาวชนเพียงไม่กี่คน ทำงานทั้งในวัด มัสยิด พื้นที่ว่างของชุมชน ในสวนสันติชัยปราการ และอื่นๆ ในชุมชนมาตลอด ...วันนี้ได้ทำกิจกรรม ทำงานและร่วมต่อสู้กับผู้ใหญ่ในชุมชนเพื่อเรียกร้องขอพื้นที่ในการทำกิจกรรมและรวมกลุ่มกันทำงานเพื่อชุมชน จนเกิด “พิพิธบางลำพู” ที่เป็นแหล่งเรียนรู้และเล่าเรื่องราวของชาวบางลำพู โดยข้อมูลส่วนหนึ่งก็นำมาจัดแสดงใน “พิพิธบางลำพู” นั้นได้มาจากการรวบรวมของเยาวชนในชมรมทั้งสิ้น “พิพิธบางลำพู” ได้สร้างขึ้นมาในพื้นที่เดิมที่เคยเป็น “โรงพิมพ์คุรุสภา” หรือ “โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช” ซึ่งอยู่บริเวณถนนพระสุเมรุ ใกล้กับป้อมพระสุเมรุ ในอนาคตสถานที่แห่งนี้จะเป็นศูนย์รวมของชุมชนทั้งหมดที่นี่ และจะเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ที่เด็กตัวเล็กๆ อย่างเราจะได้มาทำกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกันได้อย่างถาวร ซึ่งในอนาคตอันใกล้นี้เราจะนำของดีในย่านบางลำพูทั้งหมดมาโชว์ที่นี่ให้ได้ อย่างน้อยเดือนละครั้งและจะขยายขยายให้ได้สัปดาห์ละครั้งในไม่นาน...” รองประธานชมรมเกรสลำพู บอก

เกรสลึกลับๆ สานฝันตัวเอง สู่เมือง 3 ดี

จากเกรสลึกลับๆ ของเด็กบางลำพู ที่ทำงานตามรอย “ชมรมบางลำพู” เพื่อสานฝันของตัวเองและเพื่อนๆ ทำทุกอย่างที่จะทำให้ตัวเองมีพื้นที่ในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ มาวันนี้นอกจากความฝันตัวเองจะเป็นจริงแล้ว ยังทำให้ชุมชนได้มีพื้นที่สร้างสรรค์ไว้พบปะสังสรรค์ และทำสิ่งดีดี เพื่อพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งร่วมกันได้อย่างถาวร... สามารถพูดได้อย่างเต็มปากเต็มคำเลยว่า วันนี้บางลำพูเป็นเมือง 3 ดี (สื่อดี พื้นที่ดี ภูมิดี) วิถีสุข ได้อย่างไม่มีเงื่อนไข...

..อนาคตแน่นอนว่าพื้นที่แห่งนี้ไม่เพียงแต่จะเข้มแข็งเท่านั้นแต่เยาวชนตัวเล็กๆ เหล่านี้จะเติบโตขึ้นมาเป็น “คนในรู้” คนที่จะเป็นกำลังและเป็นเกราะสำคัญในการพัฒนา ปกป้องสมบัติที่เป็นศิลปวัฒนธรรมชุมชนให้คงอยู่คู่กับ “บางลำพู” สืบไปตราบนานเท่านาน...

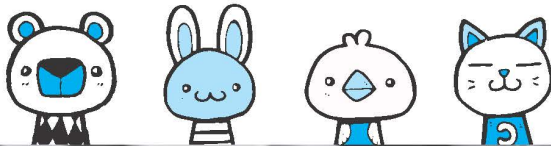

- เคยไหม... ที่เจ้าตัวน้อยงอแงไม่ยอมนอน ...เล่นิทานเท่าไรก็ไม่หลับ
- เคยไหม... ที่เจ้าตัวน้อยดื้อไม่ยอมกินผัก ...หลอกล่อด้วยสารพัดวิธีก็ไม่สำเร็จ
- เคยไหม... ที่ลักษณะนิสัยของเจ้าตัวน้อยในบ้านคือร้น ไม่เชื่อฟัง ก้าวร้าว และยากที่จะรับฟังคนอื่น
- ถ้าเคย... “หุ่น (นิ้วมือ) เล่าเรื่อง” ช่วยได้...

สิงโต... ไก่... พักทอง... แดงไม้...
 หมี... นก... มะเขือเทศ... สับปะรด...
 กระต่าย... แมว... มะม่วง... สตรอว์เบอร์รี...
 สุนัข... หมู... บรอกโคลี... ฯลฯ

 สิ่งเหล่านี้ไม่เพียงจะเป็นตัวละคร พืช ผัก ผลไม้ ในนิทาน ในจินตนาการที่เด็กๆ ชื่นชอบเท่านั้น แต่ทั้งหมดได้กลายร่างมาเป็น “หุ่นนิ้วมือตัวจิ๋ว” ขนาดกระทัดรัด เพื่อสร้างเสริมจินตนาการ สติปัญญา และลักษณะนิสัยบางอย่างให้เด็กๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นการเล่น การอ่าน และการฟังนิทานที่เป็นพื้นฐานสำคัญ และยังเป็นการฝึกทักษะในด้านภาษา การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนไปถึงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การเสริมสร้างค่านิยมที่ดีงาม และยังเป็นการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

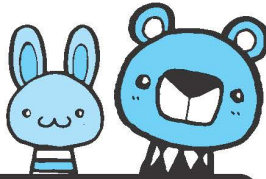
ซึ่งนางสาวฉนรศ เต็มศักดิ์เจริญ ผู้รับผิดชอบโครงการหลักสูตรมหัศจรรย์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บอกว่า กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับเด็กโดยเฉพาะในช่วง 5 ของปีแรกของชีวิตนับว่าเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดสำหรับการเรียนรู้ และเด็กจำเป็นต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่ ตั้งแต่แรกเกิดโดยการให้ความรักการโอบกอด สัมผัส พุดคุย และเล่นกับเด็กเพื่อให้สมอง การจัดประสบการณ์ในการเล่นิทานประกอบการใช้หุ่นเชิดได้แก่ หุ่นนิ้วมือ หุ่นมือ หุ่นเงา (หุ่นหนังตะลุง) และหุ่นไม้ขีดจะทำให้เด็กรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลินใจ มีสมาธิ และให้ความสนใจกับการฟังนิทานมากยิ่งขึ้น เพราะโดยธรรมชาติและลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากวัยนี้ที่นี้เป็นวัยแห่งการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว ชอบสำรวจสิ่งที่แปลกใหม่ ชอบเลียนแบบ ชอบเล่นของเล่น การลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง และกระบวนการเรียนรู้ที่เปี่ยมไปด้วยจินตนาการ ความสุข ความสนุกสนานความตื่นเต้น และความประทับใจจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และกล้าแสดงออก โดยทั้งหมดนี้เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายใต้โครงการมหัศจรรย์สื่อสร้างสรรค์ในศูนย์เด็กเล็ก ที่ออกแบบกิจกรรมโดยกลุ่มดินน้ำมัน ที่ได้รับแนวคิดไอเดียให้ผลิตและสนับสนุนโดยแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส.

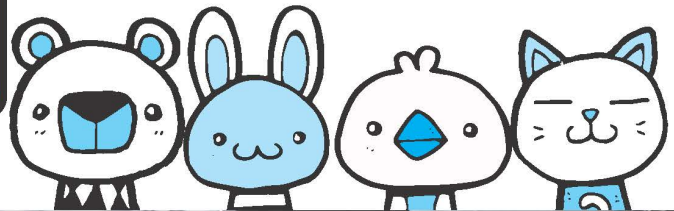
“กิจกรรม “หุ่น (นิ้วมือ) เล่าเรื่อง” นั้นนอกจากจะ ช่วยสร้างเสริมทักษะทางการฟัง และการพูดจากการ เล่น เชิดหุ่นแก่เด็กเพื่อให้มีการ ใช้กล้ามเนื้อมือ ในการขยับปลาย นิ้วเพื่อเชิดหุ่น, ช่วยในการคิดและการจำ เช่น การเล่นเกมจินตนาการได้ ที่สำคัญช่วยสร้างเสริมทักษะทางสังคมและ อารมณ์ เช่น สามารถเล่นกับเด็กคนอื่นได้ มีความเอื้ออาทรต่อกัน ได้เป็นอย่างดีเลยทีเดียว” นางสาวฉัตรดีจริญ บอก

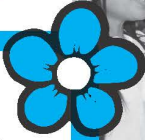
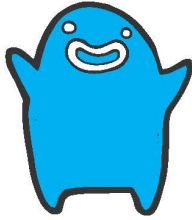
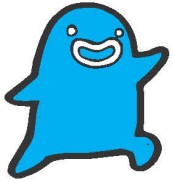
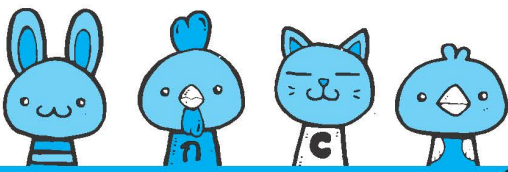
กิจกรรม “หุ่น (นิ้วมือ) เล่าเรื่อง” นี้สามารถปรับใช้ ในกิจกรรมได้หลากหลาย เช่น ประกอบการร้องเพลงให้เด็ก ฟัง ซึ่งอาจเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับผัก การนับตัวเลข ภาษาต่าง ประเทศ โดยนำหุ่นนิ้วมือมาแสดงประกอบ ซึ่งนางสาว ฉัตรดี เต็มศักดิ์จริญ บอกถึงวิธีการทำว่า “หุ่น (นิ้วมือ) เล่าเรื่อง” นี้ สามารถทำได้ไม่ยากเริ่มที่การเตรียมอุปกรณ์ก่อน อาทิ 1.กระดาษวาดเขียน 2.กระดาษสี 3.กาว 4.กระดาษใส่กาว 5.ผ้าเช็ดมือ 6.ลีสซอดด์ หรือลีสที่ยื่น 7.สก็อตเทปใส 8.ไม้หนีบ 9.กรรไกร และ 10.ปากกามาร์คเกอร์ โดยการเตรียมอุปกรณ์ นี้ให้แนะนำอุปกรณ์ในการทำหุ่นนิ้วมือ และข้อควรระวัง ของอุปกรณ์ด้วย จากนั้นให้ตัดกระดาษเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดความกว้างประมาณ 5 เซนติเมตร และความยาวประมาณ 6 เซนติเมตร ตามด้วยฉีกกระดาษเป็นทรงกระบอกให้พอดี กับนิ้วมือแต่ละนิ้วโดยเว้นเนื้อที่กระดาษไว้ติดกาว ติดสก็อตเทป ใสเพื่อปิดเนื้อที่ด้านใดด้านหนึ่งของกระดาษทรงกระบอกให้ แนบสนิทกันเพื่อกันไม่ให้หุ่นนิ้วมือหลุดออกจากนิ้วขณะที่ ขยับนิ้ว

คุณลักษณะของหุ่นนิ้วมือ คือ สามารถสร้างเสริม พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็ก เด็กเล็กสามารถเพลิดเพลิน ใจไปกับการบริหารการเคลื่อนไหวขยับนิ้ว หากมีการนำหุ่นนี้ มาประกอบการเล่าเรื่องด้วย ทานหรือร้องเพลง จะทำให้เด็ก สนใจและขงใจให้ร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน หุ่นสามารถ เป็นสื่อที่ช่วยชี้แนวทางในการประพุดิ การปลูกฝังกันิยมต่างๆ ผ่านบทบาทสมมติในการเล่านิทาน เช่นการสอนให้ชอบการกินผัก ผลไม้ การรักษาความสะอาด การเสียสละ การรู้จักแบ่งปัน ความอดทน ความพยายาม เป็นต้น โดยจากการศึกษาข้อมูล พบว่า หุ่นเป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญต่อเด็กระดับปฐมวัยเป็น อย่างมาก สามารถนำไปใช้ประกอบกิจกรรม การเรียนการ สอนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากนั้นนำกระดาษที่วาดเป็นแบบผัก สัตว์ หรือสิ่งของ มารบายสีและนำมาประกอบติดกันกระดาษทรงกระบอกตรง ด้านที่ติดสก็อตเทปใสให้เนื้อที่แนบสนิทกัน และสุดท้ายตกแต่ง ให้กระดาษทรงกระบอกเป็นชุดของหุ่นนิ้วมือนั้นๆ แล้วนำมา ใช้งานด้วยการชวนเด็กๆ มาร่วมกันเล่านิทาน ร้องเพลง หรือนับ ตัวเลขโดยนำหุ่นนิ้วมือมาประกอบ

เมื่อเด็กๆ สร้างสรรค์ตัวละครของตัวเองออกมาแล้ว
 ควรกระตุ้นให้เด็กได้คิดและถ่ายทอดเรื่องราว รวมถึงชวนพูด
 คอยเพื่อให้เกิดจินตนาการเสริมสร้างความกล้าแสดงออก ความ
 มั่นใจในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งน่าสนใจที่หุ่นนิ้วมือ
 นี้สามารถดึงดูดความสนใจเด็กๆ ให้อยากเรียนรู้และเกิดความคิด
 สร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกรนับเลข การอ่านพยัญชนะ
 ไทยและอังกฤษ ประโยคสนทนาต่างๆ เป็นการสร้างเสริมทักษะ
 ทางการฟัง พูด อ่าน และเขียน

เมื่อรู้อย่างนี้แล้วอย่ารอช้า มองซ้ายมองขวาดูสิว่า!.. ใน
 บ้านมีอุปกรณ์สำหรับทำหุ่นนิ้วมือแล้วหรือยัง... ถ้าไม่มีกระดาษ
 วาดเขียนสามารถน่านิตยสารกระดาษเหลือใช้มาทำเป็นหุ่น
 นิ้วมือได้ตามอัตราสั้ย ที่สำคัญเราสามารถทำ "โรงหุ่น" ได้เอง
 จากกล่องกระดาษลัง ซึ่งนำมาประยุกต์และตกแต่งด้วยวัสดุเหลือ
 ใช้ได้... ไม่จำเป็นต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมเลย... พร้อมหรือ
 ยัง... ถ้าพร้อมแล้วลุย!! ...

“เด็กอาสาโรงหนัง เพื่อพัฒนาบางลำพู”

ความสุข... รอยยิ้ม... เสียงหัวเราะ... ความผูกพัน... ประสบการณ์... การเรียนรู้ร่วมกัน... การลองผิดลองถูก... ครบหน้าตา... ฯลฯ ทั้งหมดนี้เป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกได้ถึงประสบการณ์ที่ผ่านเข้ามาในแต่ละวันของเครือข่ายการทำงาน ภายใต้การสนับสนุนของแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส. ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ซึ่งบรรยากาศทั้งหมดที่เกิดขึ้นนั้น “คนศิลป์สร้างสุข” ... ได้เก็บความประทับใจนั้นมาการ์ตูนตีความสุขกันแล้วในจุดสารฉบับนี้...

จากการทำงานด้านชุมชนและสังคมของประชาคมบางลำพู และชมรมเกสรลำพูมานานนับสิบปี ได้ต้อนรับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา รวมถึงเด็กและเยาวชนต่างๆ ที่สนใจมาเรียนรู้ชุมชนมาอย่างมากมาย

ในครั้งนี้ก็เช่นกัน “ชุมชนบางลำพู” ได้มีโอกาสต้อนรับน้องๆ จิตอาสา ซึ่งเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ประมาณ 100 คน ที่ได้สมัครผ่านโครงการ Art - Culture Volunteer โครงการความร่วมมือระหว่างแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ธนาคารจิตอาสา ชมรมเกสรลำพู และประชาคมบางลำพู โดยในกิจกรรมครั้งนี้ ชุมชนบางลำพูได้เตรียมกิจกรรมต่างๆ ผ่านการแนะนำเรื่องราววิถีชีวิต และประวัติศาสตร์ของชุมชนด้วยการชมพิพิธภัณฑ์ ซึ่งกรมธนารักษ์ได้ปรับปรุงพื้นที่อาคารโรงเรียนช่างพิมพ์คุรุสภาแห่งแรกของประเทศไทยให้เป็นพิพิธภัณฑ์ น้องๆ กลุ่มถือเป็นเยาวชนกลุ่มแรกทีเดียวที่ได้มีโอกาสชื่นชมเรื่องราวของชุมชนบางลำพูในครั้งนี้

ในการชมพิพิธภัณฑ์บางลำพูครั้งนี้ได้ “ป้านิด” หรือ นางอรศรี ศิลป์ ประธานประชาคมบางลำพู มาบอกเล่าเรื่องราวของชุมชนบางลำพูแก่น้องๆ ก่อนที่จะแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมตามสถานที่ต่างๆ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก “สร้างสรรค์ จากโรงพิมพ์คุรุสภามาเป็นพิพิธภัณฑ์บางลำพู” กลุ่มที่ 2 กลุ่มถ่ายภาพ “ย่านเก่าบางลำพู” และกลุ่มสุดท้ายการทำ “สื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมชุมชน”

โดยในแต่ละกลุ่มจะมี “ชมรมเกสรลำพู” เป็นไกด์นำทางพาลงพื้นที่ชุมชน ก่อนกลับมาเพื่อนำเสนอในกลุ่มย่อย โดยแนวคิดที่น้องๆ จิตอาสาได้แนะนำ ทางชมรมเกสรลำพูในฐานะเจ้าของพื้นที่ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้ อาทิ **ควรมีการจัดทำและการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชน งานศิลป์จากมุมมองคนในและคนนอกชุมชน การทำสื่อ Social ผ่าน QR Code ชุมชนบางลำพูเพื่อติดตามจุดต่างๆ การจัดทำป้าย สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนที่แหวกแนวเพื่อความน่าสนใจ กิจกรรมล่องเรือในคลองบางลำพูเป็นต้น**

โดยในกิจกรรมครั้งนี้ นายณัย หวังบุญชัย ผู้จัดการแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในฐานะผู้สนับสนุนกิจกรรม ได้กล่าวขอบคุณชุมชนบางลำพูที่ให้การต้อนรับและได้ออกแบบกิจกรรมต่างๆ ที่น่าสนใจในพื้นที่สร้างสรรค์นี้แก่เยาวชนจิตอาสาที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด ถือเป็นโอกาสดีที่ได้มีเยาวชนจิตอาสาสนใจ “บางลำพู” จะเป็นพื้นที่แรกๆ ที่เยาวชนเลือกมา “เพราะนอกจากมีเรื่องราวที่น่าสนใจแล้ว การทำงานของเยาวชนอาสาสมัครยังเป็นแบบอย่างที่ดีที่เยาวชนชุมชนอื่นๆ พื้นที่อื่นๆ ให้นำไปเป็นแบบอย่างได้”

จากพลังของเยาวชนเหล่านี้เองที่ทำให้วันนี้ “ชุมชนบางลำพู” ได้มีพื้นที่ดี พื้นที่สร้างสรรค์ที่คนในชุมชนสามารถมาร่วมตัวกันทำงาน สร้างสรรค์สิ่งดีๆ ได้แล้วอย่างถาวร”แน่นอนนี่จะเป็นเส้นทางนำไปสู่การเป็นชุมชนที่เข้มแข็งได้ไม่ยากสมกับการเป็น เสน่ห์บางลำพู ที่หลายคนก็ต่างเดินทางมาเยือน @“ชุมชนบางลำพู” ... ยากรู้พื้นที่เขาคี และสร้างสรรค์อย่างไร ต้องไปลองด้วยตัวเองจ้า...

บันทึกประวัติศาสตร์ ผู้ใหญ่เล่า ผู้เยาว์จดและจำ

“ประวัติศาสตร์ คือ การศึกษาประสบการณ์ของมนุษย์ในมิติของเวลา เป็นความพยายามที่จะเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างใกล้ชิดถึงความ เป็นจริง” หนังสือประวัติศาสตร์ ในฉบับประชาชน “ผู้ใหญ่เล่า ผู้เยาว์จดและจำ” ของชุมชนมัสยิดจักรพงษ์ และชุมชนวัดสามพระยา ที่ประชาคมบางลำพู เยาวชนอาสาสมัครเกสรลำพู และคนในชุมชนทั้งสองชุมชน ได้ร่วมตัวกันศึกษาข้อมูลตั้งแต่ครั้งปี 2545 และจัดทำเป็น บันทึกประวัติศาสตร์ ในรูปแบบฉบับกะทัดรัดอ่านง่าย เข้าใจชุมชนได้อย่างลึกซึ้ง บอกเล่าเรื่องราววิถีชีวิต อาชีพของชุมชน ศาสนา ความเชื่อ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ บุคคลสำคัญ ความทรงจำ งานประเพณีและกิจกรรม หลักฐานทาง

ประวัติศาสตร์ สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม ปัญหาของชุมชน สิ่งที่เป็นภูมิปัญญาชุมชนทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบันที่ยังคงหลงเหลืออยู่หรือได้หายสาบสูญไปแล้ว แต่ยังคงเหลือไว้ในความทรงจำร่วมของชุมชน ว่าด้วยเนื้อหาที่ว่า...

หนังสือประวัติศาสตร์ชุมชนมัสยิดจักรพงษ์ : ชุมชนมุสลิม

นับแต่ปี 2545 ชุมชนมัสยิดจักรพงษ์เริ่มทำประวัติศาสตร์ชุมชน จนถึงปัจจุบัน ปี 2557 เสียงอะซาน (เสียงเรียกร้องเชิญชวนเพื่อมาสู่การเข้าเฝ้าพระเจ้า) ก็ยังคงดังทุกๆ เช้า กลางวัน เย็น และค่ำคืน จากชุมชนเล็กๆ ชุมชนหนึ่ง แม้ว่าพื้นที่ชุมชนค่อนข้างจะแออัด ทางเดินจะแคบเล็กขนาดคนเดินสวนกันได้ แต่ยังคงมีความเป็นระเบียบ สะอาด ชุมชนมัสยิดจักรพงษ์แห่งนี้ ซ่อนตัวอยู่หลังตึกสูง ที่หลายคนจะได้รู้จักคำว่า “ตโรค” ของจริง ชุมชนมัสยิดจักรพงษ์ยัง

เป็นชุมชนที่มีวัฒนธรรมของชาวมุสลิมมาอย่างยาวนานมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันทั้งยังมีความสามัคคีกันของชุมชนมีจุดศูนย์กลางในการรวมตัวเพื่อประกอบกิจการศาสนา การทำกิจกรรมของชุมชนอยู่ในบริเวณลานพื้นที่ของมัสยิดจักรพงษ์ ที่ยังคงรักษาประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของชาวมุสลิมตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบันที่ยังคงมีเสื่อมคลาย

หนังสือประวัติศาสตร์ชุมชนวัดสามพระยา : ชุมชนพุทธศาสนาในย่านบางลำพู

บันทึกเรื่องราวจากความทรงจำในช่วงเวลาหนึ่งของชาวชุมชน เพื่อที่ชาวชุมชนสามารถบอกผู้อื่นได้ว่า ชุมชนวัดสามพระยาเป็นใคร มีวัฒนธรรมวิถีชีวิตและความรู้สึกนึกคิดอย่างไร ชุมชนวัดสามพระยาตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์กลางอำนาจของรัฐมีบ้านเรือนขุนนางตั้งอยู่มากมาย อาทิ เจ้าพระยาอมรราช (ปั้น สุขุม) จากการพูดคุยกับชุมชน อาจถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่มีความสำคัญ แต่แท้จริงแล้วประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์ของชาวชุมชนมีความสำคัญยิ่งต่อชุมชน เช่น การก่อตั้งกิจการเลี้ยงเด็กกำพร้าของ นายแพทย์หลวงไวทยเสนากร

(เชื้อ อิศรางกูร ณ อยุธยา) มีผลทำให้ผู้หญิงในชุมชนมีอาชีพเป็นที่เลี้ยงเด็กกำพร้าจากเต้า ช่วยฐานะทางเศรษฐกิจให้หลายครอบครัว เช่นเดียวกับการเข้ามาอยู่ในชุมชนของตระกูลวินทองที่เป็นต้นตระกูลการทำข้าวต้มน้ำวุ้นขนมเก่าแก่ของไทย รวมทั้งการประกอบอาชีพการทำโขนในชุมชนที่มีตระกูลสิทธิสรเดชเป็นผู้นำ แต่ปัจจุบันอาชีพเหล่านี้ไม่มีแล้ว ทั้งหมดนับว่าเป็นหลักฐานแสดงถึงการมีตัวตนจริงในประวัติศาสตร์ของชุมชนวัดสามพระยา

แม้ว่าทั้งสองชุมชนนี้กำลังเผชิญกับการขยายตัวของกาท่องเที่ยวซึ่งมีผลให้สภาพทางกายภาพรอบๆ ชุมชนเปลี่ยนแปลงไป อนาคตของสองชุมชนนี้เป็นสิ่งที่ยากจะคาดเดาและประวัติศาสตร์ของชุมชนอาจกำลังเลือนหายไป แต่อย่างน้อยบันทึกประวัติศาสตร์ผู้ใหญ่น่า ผู้เยาว์จัดและจำนี้ ก็ยังเก็บเรื่องราวที่ผ่านมาเอาไว้ และเป็นต้นแบบเพื่อเป็นข้อมูลนำไปเก็บรวบรวมไว้ที่ “พิพิธภัณฑ์บางลำพู” ให้ “ความทรงจำ” อยู่คู่ลูกหลานบางลำพูต่อไปไม่มีวันลืมนั่น...

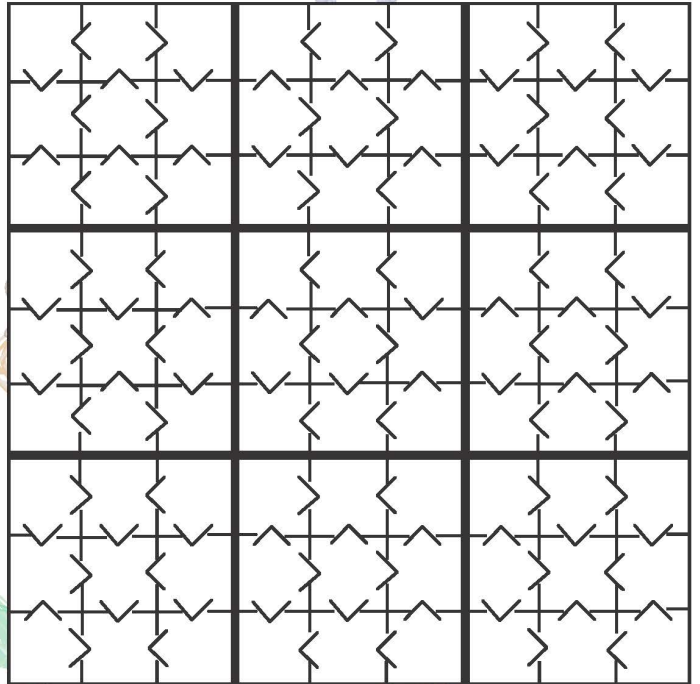

ไขปัญหาประลองปัญญา กับ “ซูโดกุ” (SUDOKU)

“ได้ลองเล่นเกมไขปัญหาประลองปัญญา กับ “ซูโดกุ” (SUDOKU) มากหลายฉบับแล้ว พอจะลองเดาทางของเกมนี้อันไหนได้หรือยังคะ? วันนี้ “ศิลปะสร้างสุข” มีซูโดกุ ที่มีแต่ตารางและเครื่องหมาย > หรือ < เท่านั้น มาฝาก ...ซึ่งชุดดกแบบนี้เราเรียกกันว่า “ซูโดกุมากกว่าน้อยกว่า” ซูโดกุแบบนี้เป็นอีกแบบหนึ่งที่ท้าทายความคิดได้มากเลยทีเดียวซึ่งวิธีการเล่นเกมนี้ไม่ยาก ...เพียงแค่เติมตัวเลข 1-9 ลงในตารางขนาด 9X9 โดยที่แต่ละแถว แต่ละคอลัมน์ และในกรอบสี่เหลี่ยมย่อย จะต้องเพิ่มตัวเลข 1-9 ที่ไม่ซ้ำกันลงไปให้ได้ โดยที่ตัวเลขที่เติมลงไปนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์ถูกต้องตามเครื่องหมายมากกว่า (>) หรือน้อยกว่า (<) ที่กำหนดไว้

ลองนำตัวเลข 1-9 มาใส่ในช่องว่างกันดูนะจ๊ะ!! เพราะทุกๆ ปริศนาของซูโดกุที่นำมาฝากกันนี้สามารถหาทางออกได้เสมอ ค่อยๆ คิดหาคำตอบดูนะ... ซึ่ง “ในแต่ละข้อ มีเพียงวิธีเดียวที่จะไขปริศนาได้” ถ้าลองแล้วมีตัวเลขที่ซ้ำกัน ต้องลองดูใหม่เพราะถ้าทำผิดไว้ที่ใดที่หนึ่งจะผิดไปหมดทั้งตารางเลย!!

ขอให้โชคดีและพยายาม ใจเย็นๆ กันนะ.. พร้อมหรือยัง ถ้าพร้อมแล้วมาเติมตัวเลขให้ครบถ้วนและถูก-ต้องกัน!!

เมื่อเติมครบทุกช่องแล้วส่งคำตอบที่ถูกต้อง
พร้อมชื่อที่อยู่ชัดเจนเข้ามาที่

แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส.
128/409 ชั้น 37 อาคารพญาไท พลาซ่า ถนนพญาไท
แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400 (วงเล็บมุมซองว่า ไขปัญหาประลองปัญญา)
หรือส่งมาที่ E-mail : ruethairat.ja@gmail.com

10 คนที่ตอบถูกจะได้รับเสื้อยืดคอกกลมจากโครงการ “อย่าปล่อยให้เด็กอ้วน” ไปเลยทันทีฟรี!!
ติดตามรายชื่อผู้ที่ตอบคำถามถูก และเฉลยของฉบับที่ผ่านมาได้ที่
www.artculture4health.com และ www.facebook.com/art.culture4h จ้า!!

มี 10
ตัวเท่านั้นจะ

ส่งเข้ามาทันเยอะ ๆ นะคะ เสื้อสวย ๆ รอแจกทุกคนอยู่จ้ะ

มาเป็นครอบครัวเดียวกันกับเรา

ด้วยการ กดถูกใจ

FAN PAGE

www.facebook.com/art.culture4h

www.facebook.com/ActiveCitizen.GenA

www.facebook.com/pingsproject

รับข่าวสาร พร้อมกิจกรรมดีๆ ก่อนใคร
เป็นกำลังใจให้กับเยาวชนและคนทำงานได้ต่างๆ แค่ 1 ไลค์ 1 Like
ก็สามารถติดตามทุกการทำงาน ทุกกิจกรรมได้แล้ว... อย่ารอช้า...
กดเลย!

